1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 95. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 23-го ТРАВНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, MAY 23, 1973 No. 95. VOL. LXXX.

Українська православна громада Картерету відзначила ювілеї Владики Марка й о. протоієрея Петра Мелеха

Владика Марко

о. протоієрей Петро Мелех

Картерет, Н. Дж. (С. Г.) — Минулої неділі, 20 травня ц. р., тут заходами церковного комітету при місцевій українській православній церкві св. Димитрія відбувся ювілейний бенкет для відзначення ювілеїв Архиєпископа Української Православної Церкви в ЗСА Владики Марка у 60-ліття його приїзду до ЗСА, 54-річчя його священства та 3-річчя єпископства. Рівночасно вшановано сотрудника храму св. Димитрія о. протоієрея Петра Мелеха у 30-ліття його священства. Ювілейний бенкет попередила Архієрейська Служба Божа, що її відправив Ювілят Владика Марко у сослуженні оо. пропресв. Федота Шпаченка, о. Петра Мелеха, о. Івана Кульчинського й о. Франка Істочина. Після св. Літургії відбувся бенкет у честь ювілятів з участю понад 300 осіб. Головну промову під час бенкету виголосив о. Михайло Запаринюк. Між численними дарунками для Ювілятів був портрет Владики Марка у виконанні мистця Бориса Макаренка. Отець П. Мелех одержав нагрудного хреста з оздобами. Виголошено багато привітів. Між письмовими привітами був привіт від Митрополита УПЦ в ЗСА Владики Мстислава, який перебуває тепер на Флориді, від голови Консисторії УПЦ о. протопресв. Артемія Селепини та ін. Між привітами від громадських установ був привіт від гол. предсідника УНС И. Лисогора. На закінчення святкувань промовили обидва Ювіляти. Український Народний Союз під час ювілею репрезентував гол. радний та асистент керівника організаційного відділу УНС Степан Гаврич.

Брежнєв говорить про „радикальне покращання відносин в Европі й у світі"

Бонн. — У понеділок 21 травня генеральний секретар компартії СССР Леонід Брежнєв закінчив свої 4-денні відвідини у Західній Німеччині, при чому він проголосив „спільну декларацію" з канцлером Західної Німеччини Віллі Брандтом та виголосив через радіо-телевізію з Бонну промову російською мовою, з одночасною передачею журналістам офіційного перекладу в німецькій і англійській мовах. У тій „спільній декларації" говориться тільки в загальних фразах про економічну і культурну співпрацю. Зате нема там ніякої згадки про „концесію", яку німці сподівалися дістати від Брежнєва, що Західня Німеччина заступатиме назверх надалі інтереси Західнього Берліну. У промові Брежнєва повно фраз про мир і співпрацю „на базі доброї волі". Брежнєв твердив, що нелегко було „совєтському народові „відкрити нову сторінку у наших взаєминах", бо — мовляв — живою ще є пам'ять про гітлерську агресію і терпіння, що їх зазнав „совєтський нарід". Він признав теж, що напевне нелегко було піти на співпрацю з СССР також Західній Німеччині, де закорінилась була атмосфера холодної війни. Брежнєв твердив, що йдеться не про порозуміння щодо короткоречинцевих торговельних взаємин, але про відкриття шляху для економічної співпраці на далеку мету і перетворення европейського континенту, на якому велися безперервні війни, у „континент миру". Брежнєв ствердив, що у В'єтнамі настав мир та що покращали взаємини з ЗСА. У своїй промові він особливо прославляв німецького канцлера Віллі Брандта, який вступив на шлях „реалізму" у новій політиці супроти СССР, Польщі й інших „соціялістичних" країн.

Померла Анастасія Бордун, довголітня секретарка 459 Відділу УНС

Ірвінґтон, Н. Дж. — В неділю, 20-го травня ц. р. померла тут у місцевій загальній лікарні бл. п. Анастасія Бордун з дому Лобур, довголітня секретарка 459 Відділу УНСоюзу з осідком у Гілсайд, Н. Дж. та відома союзова діячка. Покійна народилася 3-го жовтня 1906 року в Манаєві, зборівського повіту, в Західній Україні. До ЗСА іміґрувала з батьками 1925 року і спершу поселилася в місцевості Гемтремк, Міч та в жовтні 1927 року вступила до тамошнього Відділу УНСоюзу ч. 146. Потім зміняла декілька разів місце поселення та зв'язку з цим належала через деякий час до Відділів УНСоюзу чч: 359, 76, 133 і 371. В 1940 р. поселилася в місцевості Гілсаййд, Н. Дж. де стала співосновницею і першою секретаркою Товариства „Калина" — 459 Відділу УНСоюзу. На цьому пості вона залишилася аж до смерти, тобто впродовж 33 років. При цьому виявляла постійно велику відданість союзовій ідеї та зразкову дбайливість і точність у виконуванні секретарських обов'язків. Залишила в смутку чоловіка Василя Бордуна і брата Івана Вобура. Тлінні останки Покійної спочивають в похоронному домі Литвин - Литвин при Спрінґфілд евню в Ірвінґтоні, Н. Дж. Дати похоронних обрядів будуть подані пізніше.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ ВІДБУВАЄ НА СОЮЗІВЦІ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ. У ПЕРШОМУ ДНІ ВИЧЕРПАНО ЗВІТИ ТА ЗАПОЧАТКОВАНО ДИСКУСІЮ НАД НИМИ.

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — У понеділок 21 травня ц.р. Головний Уряд Українського Народного Союзу почав на цій своїй Оселі звичайні річні наради, які триватимуть впродовж усього тижня. У першім дні нарад вичерпано усі звіти та започатковано дискусію над ними.

У поклоні Патронові

Річні наради попередила традиційна уже церемонія пошанування Патрона Українського Народного Союзу Тараса Шевченка, що її проведено з покладенням вінка біля його пам'ятника. Ок. год. 10-ої ранку всі учасники нарад зібралися біля пам'ятника і тоді до них промовив коротко генеральний секретар Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка проф. д-р Василь Стецюк, пов'язуючи цьогорічну церемонію із століттям НТШ. Промовець згадав, що обидві ці установи — НТШ й УНСоюз, що має за свого Патрона Тараса Шевченка, поставили собі за мету здійснювання ідеалів свого Патрона — НТШ колись на рідній землі й УНСоюз у Новому Світі. Церемонію біля пам'ятника закінчено співом Шевченкового „Заповіту".

Під знаком 80-річчя „Свободи" й УНСоюзу

Після церемонії біля пам'ятника Тарасові Шевченкові всі головні урядовці перейшли до великої залі „Веселки", де головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір відкрив ок. год. 11-ої ранку звичайні річні наради Головного Уряду УНСоюзу, що є також останніми перед Конвенцією цієї великої установи, яка має відбутися в травні 1974 року, коли УНСоюз відзначатиме своє 80-річчя. Під знаком цих роковин, як і 80-річчя „Свободи" в цьому році почалися і відбувалися ці наради, про що і згадав п. Йосип Лисогір, відкриваючи їх.

Називаючи минулий рік „звичайним роком в розвитку самого УНСоюзу", гол. предс. Йосип Лисогір згадав, що той рік знову був трагічним для українського народу під московською займанщиною, бо саме в 1972-ому році почався новий наступ на українство, що проявився зокрема у переслідуванні, арештах і засудах українських інтелектуалістів.

На заклик гол. предсідника усі присутні вставанням з місць і хвилиною мовчанки вшанували всіх тих членів УНСоюзу, які у звітовому часі відійшли у вічність.

Звітування

Після дальших формальностей та схвалення порядку нарад приступлено до звітування головних урядовців. Звітування започаткував головний предсідник Йосип Лисогір і далі звітували заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника Марія Душник, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та головний касир мґр Уляна Дячук, головний редактор „Свободи" Антін Драган, головні радні Володимир Дідюк з Торонта, Стефан Гавриш з Філядельфії, проф. Тарас Шмаґала з Клівленду, д-р Богдан Футей з Клівленду, інж. Анатолій Дорошенко з Висконсину, Анна Гарас з Бетлегему, Дмитро Попадинець з Монтреалю, Тарас Шпікула з Чикаґо, д-р Анна Чопик з Бостону, Володимир Запаранюк з Ютики, проф. Мирон Куропась з Чикаґо, інж. Мирослав Кальба з Денверу, Євген Репета з Детройту та Андрій Джула з Ембриджу та управитель „Союзівки" Володимир Квас. Серію звітів закінчили своїм звітування голова Головної Контрольної Комісії мґр Іван Геврик з Вінніпеґу і її члени дир. Іван Винник з Ню Йорку, проф. д-р Богдан Гнатюк і д-р Іван Скальчук з Філядельфії та д-р Михайло Данилюк з Мінеаполісу. Усі звіти за малими вийнятками були раніше приготовані і надруковані та розіслані усім учасникам нарад.

Привітання для Блаженнішого Первоієрарха УКЦЦеркви

Під кінець ранішньої сесії першого дня нарад Головний Уряд УНСоюзу одноголосно схвалив вислати привітальну телеграму Блаженнішому Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому. У телеграмі Головний Уряд висловив свою радість з нагоди відвідин Їх Блаженства в ЗСА і в Канаді, які зійшлися із десятиліття звільнення Блаженнішого з большевицької каторги. Головний Уряд висловив певність, що ці відвідини приспішать наші змагання до встановлення Українського Католицького Патріярхату із Блаженнішим Йосифом, як першим Патріярхом.

Проф. Вол. Кубійович про співпрацю НТШ й УНСоюзу

Під час обіду до головних урядовців УНСоюзу промовив коротко гість з Европи — голова Европейського Наукового Товариства ім. Шевченка і головний редактор Енциклопедії Українознавства проф. д-р Володимир Кубійович, який перебуває тепер на відвідинах у ЗСА. Проф. В. Кубійович згадав про свої перші зв'язки з УНСоюзом після закінчення Другої світової війни та про відновлення з його ініціятиви Наукового Товариства ім. Шевченка на скитальщині. Приступаючи до підготови видання Енциклопедії Українознавства, проф. В. Кубійович уже в 1950-их роках порозумівся з тодішнім редактором „Свободи" д-ром Лукою Мишугою і від того часу встановилася найтісніша співпраця між Науковим Товариством ім. Шевченка й Українським Народним Союзом, що й дало у висліді два великі томи Англомовної Енциклопедії Українознавства, видані старанням і коштом УНСоюзу й у видавництві Торонтського Університету. Проф. В. Кубійович поінформував, що вже незабаром ця співпраця буде продовжуватися у підготові англомовного видання словникової Енциклопедії Українознавства. Як і проф. В. Стецюк під час ранішньої церемонії, так і проф. В. Кубійович під час свого короткого виступу з признанням згадував зрозуміння та постійну підтримку УНСоюзу для вільної української науки та зокрема Наукового Товариства ім. Шевченка.

Дебати над звітами

Пополуднева сесія першого дня нарад Головного Уряду УНС була в цілості виповнена дебатами над звітами, в яких забирали голос майже усі головні урядовці. Під час дебат заторкнено багато важливих проблем, як і самого УНСоюзу так і всієї української громади. Окрему увагу віддано справам будови нових приміщень УНСоюзу і „Свободи", посилення організаційної діяльности, дальших інвестицій союзового майна та ін. Заторкнено також цілий ряд проблем, зв'язаних з публікаціями УНСоюзу. Із загально-громадських справ обговорювано під час дебат справу переслідування українських інтелектуалістів в Україні, вшанування жертв трагічного голоду в Україні в 1932-1933 роках, підготову до Другого Світового Конґресу Вільних Українців, справу Фонду Катедр Українознавства тощо.

Відповіді у дискусії

Перший день нарад закінчено започаткуванням відповідей на запити і завваги у дискусії. Відповіді започаткував під час вечірньої сесії в понеділок гол. предсідник И. Лисогір і вони мали продовжуватися під час передполудневої сесії другого дня нарад у вівторок 22 травня. Того ж дня після полудня мали початися вже наради окремих комісій.

Кіссінджер повідомив про поступ у розмовах з в'єтнамськими комуністами

Париж. — Асистент президента Ніксона Генрі Кіссінджер признав у розмові з журналістами, що в його переговорах з представником Північного В'єтнаму Ле Дуком То прийшов деякий „поступ". Але він відмовився увійти в подробиці. Назверх Кіссінджер і Ле Дук То заманіфестували свої „приязні" відносини ввічливою розмовою на очах журналістів при від'їзді з вілли на передмісті Парижу, де вони перевели в минулий понеділок 21 травня четверту з черги нараду, яка тривала 5 годин. В минулу неділю заступник голови американської делеґації Вілліям Сулліван і віце-міністер закордонних справ Північного В'єтнаму Нгуєн Ко Тач перевели цілий день, 12 годин, на розмовах. За познаки покращання шансів порозуміння у тих розмовах, націлених на закріплення перемир'я і політичного замирення у країнах Індокитаю, коментатори вважають те, що Ле Дук То не говорить вже про порушування перемир'я американцями та не ставить за передумову дальших розмов припинення американцями розвідчих летів над Північним В'єтнамом, що він робив раніше. За „добрий знак" уважають також те, що французькі власті, напевне у порозумінні з в'єтнамськими комуністами, забрали таблицю з будинку, в якому — на переміну з віллею американської власности — велися переговори: на тій таблиці прославлялось „перемогу в'єтнамського народу над імперіялістами".

Сенатор Фулбрайт остерігає перед війною за нафту на Близькому Сході

Вашингтон. — Щораз то більше запотребування на нафту і зменшування запасів нафти в ЗСА може дати поштовх до збройної акції збоку ЗСА, щоб забезпечити для себе постачання нафти на Близькому Сході. Таку думку висловив голова сенатської Комісії зовнішніх справ Дж. Фулбрайт, виступаючи з промовою в Сенаті на тему ситуації на Близькому Сході. Криза на відтинку пального є настільки велика і небезпечна, що може примусити Америку до надзвичайних заходів або у прямій формі, або за посередництвом таких держав як Іран та Ізраїль, — говорив сенатор Фулбрайт. Справа в тому, що арабські держави, які контролюють найбільші у світі запаси нафти, не представляють мілітарно ніякої реальної сили і тому з відходом з цього простору Великої Британії, там практично заіснувала політична порожнеча, яку намагається заповнити СССР, що, очевидно, не є в інтересі ЗСА, бо, діставши контролю нафтових ресурсів, СССР забезпечив би за собою перевагу на міжнародній арені. „Не може бути ніякого сумніву щодо нашої спроможности зайняти силою на Близькому Сході держави, які продукують нафту. Під військовим оглядом вони без значення і творять, як це геополітики звикли окреслювати, політичне вакуум" — заявив сенатор Фулбрайт. Одночасно він зазначив, що ЗСА можуть покористуватися допомогою таких „потенційних замісників", як Іран та Ізраїль. За словами Фулбрайта, іранський шах висловив бажання бути „протектором" цього нафтодайного простору, а збоку Ізраїлю висловлюється побажання превентивними ударами забезпечити себе перед можливими несподіванками збоку арабських держав. Конкретно мова йде про захоплення Кувайту та удар проти Лівії. Як відомо, очолювана Фулбрайтом Комісія зовнішніх справ Сенату розпочинає 30 травня переслухання в справі кризи пального під кутом впливу цієї кризи на взаємини між ЗСА та іншими державами.

Відзначено 170-ліття першого українського перебування в Бразилії

Флоріянопіль, Бразилія (ОУПС). Тут у Федеральному університеті естаду Санта Катаріна, відбулася 12-го травня церемонія відзначення річниці першого українського перебування в Бразилії — тримісячного постою Юрія Лисянського в 1803-4 рр. на острові Святої Катерини в часі його першої кругосвітньої подорожі з початком XIX ст. Доповів про цю подію приявним професорам і студентам проф. Яр. Рудницький, що тепер перебуває на науковому відрядженні в Бразилії. Він передав з цієї нагоди перші українські книжки до університетської бібліотеки. Разом з проф. О. Борушенко, проф. Г. Бляшке та іншими відвідано місця де вперше причалив Лисянський у 1803 р. й зібрано нові матеріяли про цю подію.

БЛАЖЕННІШИЙ ПЕРВОІЄРАРХ ЙОСИФ В СОСЛУЖЕННІ МИТРОПОЛИТА І ТРЬОХ ЄПИСКОПІВ ПОСВЯТИВ ХРАМ СВВ. ВОЛОДИМИРА Й ОЛЬГИ В ЧИКАҐО

Чикаґо (М. Д. телефоном). — Під час першої візитації української католицької митрополії в ЗСА 28 липня 1968 р., голова Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Первоієрарх Йосиф проголосив створення нової в Чикаґо парафії, яку опісля її вірні віддали під покров свв. Володимира й Ольги. Новостворена парафія таки від початку охоплювала понад 900 родин, тому стала одною з найчисленніших українських католицьких парафій в ЗСА. Три отці душпастирі забезпечили релігійно-духовну опіку понад 3.500 вірним парафії і під їх проводом парафія має власний Божий храм, ставши вже власником мільйонового майна. Напередодні завершення 5-річного існування парафії в неділю 20 травня 1973 р. під час 2-ої візитації довершив її посвячення наш Блаженніший Первоієрарх Йосиф в сослуженні митрополита Амврозія, чикаґського Владики Ярослава та єпископів Василя і Ізидора, о. митрата П. Хомина з Торонта, першого пароха парафії митрополичого радника о. П. Джулинського, о. прелата О. Леськова, пароха катедри св. Миколая, та чисельного духовенства в присутності представника православного єпископа Константина, настоятеля українського православного собору рівноапостольного князя св. Володимира, протопресвітера о. Федора Білецького і його сотрудника о. Е. Писаря. Врочистість посвячення храму вшанували представники уряду губернатора стейту Іллиной і сам посадник великого Чикаґа Ричард Дейлі в товаристві урядників міського правління. Крім них був приявний також генерал Національної Ґвардії чикаґської округи. Присутніми на цьому особливому святі українського Чикаґа, були представники багатьох церковно-релігійних організацій з інших релігійних парафій та представники деяких крайових і місцевих українських організацій. Були заступлені також сусідні римо-католицькі парафії. Господарем врочистостей посвячення храму свв. Володимира й Ольги був парох парафії о. Маріян Бутринський, а керівником підготови і зразкового переведення програми був головний радний парафіяльної Ради інж. Степан Голяш.

Процесія святителів храму на чолі з Блаженнішим Первоієрархом вийшла з парафії осередку при Чикаґо евеню і по Оклей Булевар перейшла під оклики багатотисячних вірних „Вітай Пат-

(Закінчення на ст. 4-ій)

З'їзд українських письменників Канади проходитиме під знаком протесту проти переслідувань в Україні

Торонто, Онт. (Ю.К.). — В днях 1-3 червня ц.р. тут в Інституті св. Володимира при вулиці Спедайна Авеню 620 відбудеться з'їзд українських письменників Канади. Відбуватиметься він під гаслом протесту проти переслідувань української мови й культури в Україні та проти арештів її чолових представників. Відбуття з'їзду в таких розмірах уможливив Канадський федеральний уряд, зокрема його Відділ громадянства, який своєю допомогою покрив частину коштів. З'їзд складатиметься з 5 частин: двох українських сесій, одної англо-французької, прилюдного вечора українських письменників, бенкету і загальних зборів Об'єднання Українських Письменників у Канаді „Слово". Українськими сесіями проводитимуть д-р Марина Антонович-Рудницька і Василь С. Левицький, англо-французькою сесією — д-р Ярослав Рудницький, а прилюдним вечором — Улас Самчук.

З'їзд почнеться в п'ятницю, 1 червня, в год. 2-ій по пол. реєстрацією членів „Слова" і гостей. На першій сесії виступлять: голова Канадського „Слова" Юрій Стефаник, який відкриє з'їзд, голова „Слова" Григорій Костюк із доповіддю „Слово до друзів", Олександра Черненко з доповіддю „Українська література в канадській славістиці" та Ірина Макарик з доповіддю „Інтеграція без втрати субстанції". По доповідях цієї сесії, як і по доповідях кожної сесії, буде дискусія. Того ж дня в 8-ій год. вечора Улас Самчук проведе авторський вечір письменників, в якому візьмуть участь: Б. Будний, О. Гай-Головко, О. Зуєвський, І. Керницький, У. Любович, Б. Мазепа, О. Мак, Б. Олександрів, Л. Палій, М. Понеділок, В. Скорупський, Я. Славутич та інші.

2-го червня в 10 год. ранку відбудеться англо-французька сесія, завданням якої буде познайомити наших співгромадян з проблемами канадсько-української літератури і культури взагалі, а теж із

(Закінчення на стор. 4-ій)

Оформився Комітет Фундації УВУ

Пассейк. — Після довших заходів з боку Ректорату Українського Вільного Університету, Делеґатури УВУ в ЗСА та Товариства Алюмнів і Приятелів УВУ в ЗСА, тут на відбутій 19 травня нараді покликано до життя Комітет Фундації Українського Вільного Університету, завданням якого буде дбати про фінансове забезпечення цієї єдиної за межами України високої української школи. В нарадах взяли участь управи Товариства Алюмнів і Прихильників УВУ стейту Ню Джерзі. яку очолює Іван Буртик, представники управи такого ж Товариства із стейту Ню Йорк д-р П. Ґой та д-р В. Лучків і представники Делеґатури УВУ в ЗСА проф. Василь Лев та проф. Осип Андрушків. На нараді вирішено, що осідок Комітету Фундації УВУ буде находитися в Пассейку, Н.Дж. Завданням Комітету на найближчу пору буде підготова з'їзду алюмнів і приятелів УВУ восени 1973 р., опрацювання проєкту статуту Фундації і її інкорпорація. Покликаний до життя Комітет Фундації УВУ очолив проф. Василь Лев, як почесний голова. Головою екзекутиви обрано дотеперішнього голову Товариства Алюмнів і Приятелів УВУ стейту Ню Джерзі Івана Буртика. До управи увійшли члени управи Товариства з Ню Джерзі, представники Товариства із стейту Ню Йорку та представники Делеґатури УВУ в ЗСА. Комітет буде доповнений представниками товариств з інших стейтів.

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ГОЛОДОВОЇ ОБЛОГИ УКРАЇНИ СОРОК РОКІВ ТОМУ! ПОМ'ЯНІМО ЇХ ПІД ЧАС ВЕЛИКОЇ ЖАЛОБНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ У ВАШИНГТОНІ 26-ГО ТРАВНЯ 1973 Р. О ГОД. 1-ІЙ ПО ПОЛ.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пакт СССР з Німеччиною

Минулої суботи 19 травня генеральний секретар компартії СССР Леонід Брежнєв і канцлер Німецької Федеративної Республіки Віллі Брандт підписали 10-річний пакт співпраці у ділянках економіки, торгівлі і культури. Подробиць ще не проголошено і, очевидно, докладно вартість того договору можна буде визначити тільки на основі досвіду, як його будуть переводити в життя. Але Брежнєв, прославляючи за тиждень перед своїм виїздом до Бонну в інтерв'ю з західньонімецьким журналом „Штерн" підписаний 1970 року в Москві договір між СССР і Західньою Німеччиною, як „зворотний пункт" у взаєминах цих двох держав, підкреслив його „морально - політичну ролю". Він схарактеризував свої пляновані відвідини в Західній Німеччині, як змагання до тіснішої співпраці між СССР і Західньою Німеччиною „з позицій миру, доброї волі і розвитку взаємної співпраці".

Відкидаючи звичну в таких випадках кремлівську фразеологію, обраховану на пропаґандивний ефект на внутрішньому форумі СССР і серед наївного Заходу, залишається фактом, що Москва послідовно старається всіма способами ґарантувати собі безпеку від Заходу — який, зрештою, Совєтам зовсім не загрожує, — і скористати з осягів західньої техніки. У згаданому інтерв'ю сам Брежнєв признав, що в совєтсько - німецьких переговорах приділено особливу увагу „питанням безпеки". Москві залежить на тому, щоб від Заходу, зокрема високорозвиненої Західньої Німеччини, діставати машини, сталеві рури для нафтопроводів, електротехнічні вироби, все те, що може допомогти розвиткові совєтського промислу і — совєтському збросню. Того самого Москва хоче від Америки, плюс американське збіжжя. Зате залишається відкрите питання: що зискає Західня Німеччина від Совєтів?! Чи користі західньонімецького торговельного і платничого балянсу з торгівлі з Совєтами зрівноважать політичні і мілітарні користі, що їх матиме совєтська імперія?

Тому треба вважати, що підписаний у Бонні цей, третій з черги (враховуючи перший договір ще за Конрада Аденауера) німецько - совєтський договір — це черговий успіх совєтської закордонної політики, яка фразами про „мир і співпрацю" та про свою „добру волю" задурманює вільний світ. Це сумна подія, що вдаряє також по уярмлених Москвою народах, які розчаровуються в Заходові, як в оборонцеві волі.

Будувати від основ

Про важливість виховання молодого покоління не приходиться багато говорити. Здається, що не знайдеться нікого, хто заперечував би часто повторювану фразу „молодь — це майбутнє народу", і що завдання батьків та старшого покоління — належно підготовляти свою зміну. Все таки, не зважаючи на те, що ці думки в нас загально поширені, справу виховання молодого покоління в нас не поставлено на належному рівні.

Чимало світла на виховні проблеми кинула конференція, присвячена виховним питанням, яка відбулася 19-20 травня в Ню Йорку з ініціятиви Світової Координаційної Виховно - Освітньої Ради при СКВУ і за фінансовою підтримкою Товариства Української Кооперації в ЗСА. На засадниче недомагання на цьому полі звернув увагу один з учасників конференції, кажучи, що „задивлені у великі проєкти і захоплені ще більшими плянами, ми не маємо ні фондів, ані часу на підставові речі, забуваємо, що без надійних основ нічого не можна зробити".

Наша виховна система і наше шкільництво недомагають саме з уваги на разючу розбіжність між деклараціями на цю тему і фактичним станом. Проблема в тому, що ми на практиці не здійснюємо всього того, що повторюємо при нагоді різних зборів і академій. Що так воно справді є, свідчить факт майже повної відсутности на згаданій конференції всіх тих наших церковних і громадських діячів, яким, зокрема, справа виховання повинна лежати на серці і які мають безпосереднє відношення до справ нашого шкільництва. А чейже ж йшлося про важливі справи, і ініціятори конференції доклали багато труду, щоб вона відбулася. Замало тільки нарікати на відчужування нашої молоді. Треба застановитися над тим, яких конкретних заходів мусимо вжити, щоб зберегти нашу етнічну ідентичність і не допустити до того, щоб наша група розплилася в чужому оточенні. Ці проблеми з'ясовували кваліфіковані спеціялісти, вказуючи на наші труднощі і можливості. На жаль, серед слухачів не було нікого з тих, що справді могли б щось на цьому полі зробити. Плянуючи „великі речі" і змагаючися за „великі проєкти", вони забули, що ніяка будівля без фундаменту не втримається, що будувати треба не від даху, а від основ.

В. Ткач

ЗАГОСТРЕННЯ КИТАЙСЬКО-СОВЄТСЬКОГО КОНФЛІКТУ?

До китайсько - совєтської полеміки в цілому світі уже, так би мовити, звикли. Один західньоевропейським кореспондент з Москви окреслює це так, що в СССР політичні кола ставляться до напруження з Китаєм, як до хронічної хвороби. З цього можна було б зробити висновок, що „конфліктова атмосфера" поміж Москвою і Пекіном може тривати ще десятиліттями, але вона не приведе до якогось відвертого, тим більше збройного, конфлікту і не матиме значного впливу на зовнішню політику Кремлю.

Проте, постійне китайсько-совєтське напруження таки відбивається, як на політиці СССР, так і на різних потягненнях світової політики. Останнє загострення „тону" полеміки поміж Китаєм і СССР мало нібито благу причину: Москва змінила назви кількох містечок на совєтському Далекому Сході, надаючи їм російського звучання у противагу до колишнього китайського. Пекінська преса відразу ж зробила закид, що Москва цією зміною назв хоче пустити в непам'ять китайське походження цих місцевостей і тим самим залеґалізувати „грабіж територій", що його поповнили російські царі. Отже, виходить, що Китай таки не може забути своїх претенсій на майже півтора мільйона квадратних кілометрів нинішньої совєтської території. Відповідь Москви також недвозначна: вона називає Даманський острів, що тільки в минулому столітті був приєднаний до російської імперії, „священною російською землею". На загострення совєтсько - китайського напруження в останніх тижнях вказує та обставина, що розпочате 5 січня ц. р. 18-те засідання совєтсько - китайської комісії для врегулювання судноплавства на прикордонних ріках скінчилося нічим і відложене на неозначений час.

Пекін використовує кожну нагоду, щоб заатакувати політику Кремлю і виставити її, як небезпечну, для решти світу. Так, наприклад, урядова китайська пресова аґенція „Новий Китай" вважає, що наявні тепер в СССР господарські труднощі спричинені „шаленим зброєнням і відповідними до нього воєнними приготовлюваннями". Та сама пресова аґенція твердить, що „від часу, коли до влади прийшов Брежнєв, совєтські воєнні видатки поставили в тінь усе те, що було в цій ділянці до того часу. Багато мільярдів рублів вжито на розвиток ракет і атомової зброї". Китайська преса не припиняє остерігати держави західнього світу проти плянів Москви в зв'язку із підготовлюваною Европейською Конференцією Безпеки.

Москва не стоїть позаду в цій полеміці: вона обвинувачує Пекін, що він підсичує конфлікт на Близькому Сході, а також нібито Пекін заінтересований у все більшому зміцненні НАТО, як офензивної одиниці проти СССР. Зрештою, Пекін, справді, посилює свою дипломатичну активність серед невтральних держав, а також серед держав Заходу: є відомості, що китайський міністер закордонних справ Чі Пенґ-фай приготовляє подорож до різних чужинецьких столиць, серед яких називають столиці Афґаністану, Пакістану, Єгипту, Альжиру, Мальти, Альбанії, Югославії, Румунії, Італії, Франції і Англії. Сам добір країн, що їх збирається відвідати китайський міністер закордонних справ, свідчить про те, що його подорож у якійсь мірі зв'язана з потягненнями совєтської політики. Це країни, які або мають різні застереження до СССР, або які, навпаки, треба „остерегти" проти „наближення" до СССР. А що Китай таки „остерігає" світ проти легковірности щодо „миролюбних плянів" Москви, це таки дійсно так.

З уваги на сказане вище, можна вважати, що протисовєтська дипломатична акція Пекіну має своє значення в світі. Вона не тільки „остерігає" світ щодо лицемірства Москви, але й улегшує Заходові його завдання боронитися проти цього лицемірства, якщо на Заході ще є бажання боронитися проти незмінно аґресивних плянів Москви.

Чи згадані й інші перестороги Пекіну мають своє обґрунтовання і чи на них звертають увагу на Заході? В зв'язку з цим цікаво згадати студію групи 8-ми лондонських науковців п. н. „Стратегія СССР в часи миру", що її опублікував лондонський Інститут для вивчення конфліктів. Автори цієї студії твердять, що політика „мирного співіснування" Кремлю спрямована на те, щоб заколисувати Захід в атмосфері безпеки й одночасно підмінювати окремі західні суспільства, щоб вони падали в обійми совєтів, як переспілі овочі. Автори перестерігають проти облудного почуття безпеки для Західньої Европи, що їх викликають контакти на різних рівнях і, насамперед, східні договори Бонну. На їх думку, з уваги на відстрашуючу міць НАТО, Москва перекреслила свою стратегію холодної війни, але далі прагне осягти свої цілі шляхом ворохобницьких акцій, особливо серед робітництва. За найбільш загрожену автори вважають Західню Німеччину з уваги на її географічне положення.

Той самий Інститут для вивчення конфліктів у Лондоні, на підставі студій знавців СССР і комуністичного бльоку, твердить, що велика частина совєтських дипломатів — це аґенти совєтської служби безпеки. На думку Інституту, 72 відс. всіх діючих в західньоевропейських столицях совєтських дипломатів — це шпигуни. Інститут уважає, що саме під час відпруження поміж Заходом і Сходом дії совєтських аґентів дуже посилилися. „Відпруження" і „мирне співіснування" служать Москві для посилення боротьби з капіталізмом усіма засобами, крім війни, насамперед субверсією і шпіонажем.

Такі думки висловлюються саме в Лондоні і саме англійськими знавцями совєтського і комуністичного світу. Не диво, отже, що московська пропаґанда обвинувачує англійський уряд в плянуванні якихось антисовєтських акцій. Але треба це з притиском ствердити: поміж в и с л овлюваннями знавців СССР, навіть науковців, і політикою уряду даної країни — часом буває велика різниця. Серед українців теж можна спостерігати велику різницю поміж твердженнями деяких т. зв. „совєтознавців" і політичними напрямними величезної більшости українського суспільства в діяспорі.

І. Вовчук

ЗАТИСКУЮТЬ ШРУБИ ЄДИНОДЕРЖАВСТВА

(2)

Національна проблема в царстві імперського соціялізму, як видно з преси, дуже дошкуляє ханатові ЦК КПСС в його політиці уніфікації єдинодержавства. Сам генеральний секретар імперської партії на урочистостях в кремлівському палаці 21 грудня м. р., коли прославлялося 50-ліття створення імперського комплексу СССР, вказував на це. Ствердивши, що національну проблему, яка „дісталась (большевикам) від дореволюційного минулого", ніби розв'язано, Л. Брежнєв підкреслив, що „національні відносини і в суспільстві зрілого соціялізму — це реальність, яка постійно розвивається, ставить нові проблеми".

Перед представниками світу, запрошеними на урочистості, Л. Брежнєв ствердив, що большевики за півстоліття боротьби з національними ідеями неросійських націй, включеними в імперський комплекс, національної проблеми не розв'язали. Вона висуває перед нинішніми володарями СССР нові труднощі, які дошкуляють будівничим і розвинутого соціялізму, як називають нинішню фазу в будові комунізму. Нині володарі м о с ковського царства наголошують не тільки дружбу народів, а в наступальній політиці єдинодержавства, ліквідуючи й видимість союзности республік (суверенних колоній), вимагають посиленого зближення неросійських націй з „великим російським народом". На цій базі має прийти за великодержавним маренням ханату ЦК КПСС злиття націй.

Досі політику єдинодержавства здійснювалось системою адміністративно - політичних заходів, а нині плянується далекойдучі економічні заходи. За новим економічним районуванням СССР, що його заплянованo буцімто з метою поліпшення економіки, ввесь простір імперського комплексу з включеними в нього 15 республіками передбачається поділити на сім економічних районів: Далекий Схід, Сибір, Казахстан, Північний Центр, Волга - Урал, Центральна Азія і Південь.

До „Півдня" включено Україну, Грузію, Азербайджан, Північний Кавказ, Кубань. За царської імперії був „Юґ Росії", а за большевиків плянується „Південь СССР". Цього начебто вимагає економічна доцільність „розвинутого соціялістичного суспільства з його політичною надбудовою — всенародною державою", в якій закладаються підвалини комунізму. В моєму переконанні урядове твердження, що намічене районування зумовлене економічними мотивами, не відповідає дійсному станові, далеке від правди.

Хоч ціла економіка імперії в дуже невеселому стані, а сільське господарство близьке до безвиглядного, економічного ефекту від наміченого районування не сподіваються і уніфікатори імперії. На мою думку, підвалиною затіяного районування є наступальний курс єдинодержавної політики, з її вимогою „подолання будь - яких проявів націоналізму", як домагається „Коммунист" в ч. 4, 1973 р. Зрештою, ціла економіка в і м п ерському царстві за большевицького владування завжди була похідною, функцією від політичних цілей і намірів.

Так було й з колективізацією. Говорили, що колективізація має економічні цілі, мовляв, „укрупнене" господарство забезпечить велику продуктивність сільського господарства. А як загнали в колгоспи 80 відс. українського селянства, тоді обложили Україну голодом, щоб знищити „націоналістичні гнізда".

На 13-му з'їзді секретар ЦК КП(б)У С. Косіор, говорячи про „досягнення", вказав на політичний задум, ціль колективізації: „Оцінюючи велику працю, проведену в 1933-34 р. в боротьбі з українським націоналізмом та іншими контрреволюційними елементами, треба сказати, що, очевидно, били ми націоналістів міцно і попадали, як кажуть, в ціль. Наші успіхи 1933-34 років у значній мірі є вислідом того, що ми розбили гнізда українського націоналізму". (Ф. Пігідо „Україна під большевицькою окупацією", Інститут вивчення СССР, Мюхен, 1956).

Хоч т. зв. союзні республіки позбавлені союзности, яку передбачалося за Декляраціею про союз держав у 1922 році, і перетворені на адміністративно - колоніяльний стан в господарстві імперії, але правно-конституційний стан (на папері) залишається. А це дає право і підставу керівництву республік в якійсь мірі обороняти економічні інтереси національних республік. В домаганнях ЦК КПСС безпощадно поборювати український націоналізм часто згадується „місництво", що його Л. Брежнєв назвав родичем націоналізму в економічному житті. В місництві обвинувачувалось республіканських господарських керівників, як і керівників певних галузей господарства, бо вони буцімто більше дбали про інтереси районів, галузей, як про всесоюзну цілість.

Заплянoване районування має зліквідувати економічні межі республік в економічному житті, райони охоплюють економіки кількох республік. А це, як напевно думають уніфікатори імперії, допоможе в боротьбі з „націоналістичними тенденціями в економіці". В дійсності може бути навпаки: районування посилить конфліктові ситуації на е к ономічному ґрунті. „Ню Йорк Таймс" з 5 травня, аналізуючи проєкт нового районування економіки, твердить, що охоплення новими економічними районами кількох республік „створює ґрунт для посилених політичних конфліктів на відтинку використання ресурсів".

На культурному відтинку національного життя дехто з літераторів і мистців, допавшись до московського корита єдинодержавства, забуває, хто вони і як закуті. Академік М. Шамота великий осяг в політиці ЦК КПСС бачить у тому, що національні літератури заступає т. зв. совєтська література. „Тепер у нас, — верзе цей лакей з званням академіка, — немає національної літератури, яка б працювала на свій нарід, вона необхідна всьому суспільству і є совєтською не тільки ідейним змістом та політичним спрямуванням, але й приналежністю. („Известия", ч. 78, 1973).

Читаєш і не хочеться вірити, що академік від літератури таке верзе. Оскотинення людини в академікові зайшло так далеко, що національна література, яка в усіх народів переносить від покоління до покоління творчі надбання і досвід націй, жива пам'ять її, перестала „працювати на свій народ". М. Шамота знає добре, що абстракцію — „совєтський народ" придумано в кремлівській л я б ораторії, щоб нею витіснити найбільшу реальність у нинішньому світі — націю.

А як політехнізовано мову в академіка від літератури! Література в нього не є творчістю національного духа, що мистецькими засобами відтворює здобутки національної людини і спільноти, показуючи, як у творчості людська краса перекликається з добром, почуття з думкою, а стала механічним знаряддям, що працює як трактор чи якийсь механізм на заводі. Головне в тій праці літератури і літераторів довести і переконати, „якою значною була і є в нашому соціялістичному співжитті роля російського народу, як багато він зробив для перемоги ідеї рівности і дружби народів". „Той не інтернаціоналіст, хто цього не розуміє і не цінить", — твердить академік М. Шамота.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОЕТ ОСПІВУЄ УКРАЇНУ

(р. в.). — Польсько - Українське Товариство, що існує в Лондоні і знане нашому громадянству у Британії та інших країнах вільного світу з того, що, хоч, на жаль, не часто влаштовує інтересні імпрези, присвячені польсько - українським відносинам, у к р а їнській культурі, літературі й мистецтву.

24 березня 1973 р. згадане Товариство влаштувало вечір присвяченої Україні поезії відомого польського поета Юзефа Лободовського.

Цей вечір, в якому взяло участь понад сто українців та поляків, відкрив короткою промовою п. К. Зеленко. Юзефа Лободовського він схарактеризував, як оригінального поета, а також як знаменитого п е р екладача поезій, зокрема українських.

Юзеф Лободовський, — сказав п. К. Зеленко, — відомий також речник, інспіратор і амбасадор польсько-українського порозуміння і співпраці. Він блискучий публіцист, знаний не тільки із своєї ерудиції, але й із історіософічного підходу до подій та політичного темпераменту і широти горизонтів м и с л е н н я. Він виїмково заслужений пропаґатор української культури в польському суспільстві, який десятки років інформує своїх земляків про Україну, відкриває їм досягнення нашої культури та правильно інтерпретує наші національні аспірації і змагання.

Хоч Юзеф Лободовський, — продовжував К. Зеленко, — після Другої світової війни став мандрівником з історичної конечности і прожив половину свого життя в Еспанії, він глибоко пов'язаний з Україною: його батько й дід народилися в серці козацької України, на Чигиринщині, і його батька поховано у чорноземі кубанського степу.

Підкреслюючи важливість польсько - української співпраці якраз під теперішню пору, К. Зеленко ствердив, що вся творчість і діяльність Ю. Лободовського є ніби мостом, перекиненим понад пропастю польсько - українських непорозумінь. Пропасть ця, на думку К. Зеленка, щораз звужується.

Юзеф Лободовський розповів дещо про свої переклади творів українських поетів, а потім читав свої оригінальні твори, присвячені українській тематиці, польською мовою та у перекладах на українську мову, а також свої переклади на польську мову творів Шевченка, Маланюка, С. Гординського, О. Теліги, В. Симоненка та інших. При цьому він давав характеристику поетів, твори яких переклав і читав.

На закінчення свого висту п. Ю. Лободовський прочитав свою поему „Похвала Україні", а її переклад на українську мову прочитав п. В. Шевчук.

Заля дуже тепло прийняла поета.

Від імени польської авдиторії йому дякував п. Казимір Трембіцький, а від імени української п. Михайло Добрянський.

Вечір поезій Ю. Лободовського був без сумніву його особистим успіхом та успіхом організатора вечора Польсько - Українського Товариства в Лондоні.

Роман Рахманний

БИТВА НАД УКРАЇНСЬКОЮ МАРНОЮ

Есей

(3)

4.

Молоді люди в країнах Заходу, виставлені на вітри всіх цих сил, розгубилися, побачивши, як нагло завалились стіни позірно непохитних установ і суспільно-культурних структур, на руїнах яких далі процвітає лицемірство і шукання вигоди. Тому одні з них погнались за анархізмом у різних його видах; інші — за підробками революціонізму: ленінського, троцькістського, кастрівського й маотсетунґівського зразків. Ще інші кинулися шукати розв'язки життьових суперечностей у псевдоіндійській філософії квієтизму та в наркотиках. Не бракувало й таких, що втрачали всяку надію і заглиблювались у неґативний екзистенціялізм чи навіть кінчали життя самогубством. Університетські спільноти, немов сполошені стада раніше сумірних корів, метнулись у сторону давно забутих пасовищ ідеології Маркса й Енґельса, з їхніми посохлими травами ідей і солончаками критики.

Запущення штучного супутника на орбіту Землі технологічними засобами Совєтського Союзу пригнобило інтелектуалів значно більше, ніж політиків, вояків і публіцистів Заходу. Англосаксонські прагматики ніколи не допускали й думки про можливість „слов'янського" проникнення у космічні простори. Адже германи віддавна переконували громадську думку західнього світу в неспроможності лінивих, мелянхолійних слов'ян-хліборобів освоїти техніку. Це мала бути домена вищої західньоевропейської раси. Оскільки те „неймовірне" стало можливим на ділі, то мусіло бути якесь раціональне пояснення того небувалого явища.

Очевидно, цим поясненням могла бути лише магічна формула західнього походження: ідеологія Маркса - Енґельса, застосована в практичному житті Сходу В. Леніним! — вирішили аналітики англоамериканського світу.

Від того пішла мода на масове вивчення марксизму в його різних відмінах, бо, мовляв, ця наукова ідеологія виправдала себе в житті. Тим часом, щоб наздогнати й перегнати СССР у космічних польотах, американцям не треба було позичати розуму в Маркса-Енґельса чи Леніна. Вистачало зосередити в тому напрямі свої науково-дослідні сили і матеріяльно-технічні ресурси. Так і сталося: американська технологія наздогнала і перегнала совєтську технологію в космосі згідно з напрямною, що її визначив през. Джон Кеннеді.

Однак, махове колесо університетської пропаґанди, підсилене засобами масової інформації — преси, радіо і телевізії, пущено в рух, і воно зрушило з місця тверді основи суспільства. Таким чином на хвості „спутніка" Маркс і Енґельс піднялися на рівень сприйнятної науки в північноамериканських високих школах. Заворожені технічними досягненнями „совєтської великодержави", наукові працівники дбайливо струшували пил з пожовклих сторінок творів двох німецьких патріотів XIX століття, почали перевидавати й коментувати їхні писання і проголосили їх обов'язковими для всіх поступових людей.

Ось так уже вдруге врятовано Маркса і Енґельса від забуття. Вперше врятувала їх т. зв. Жовтнева революція — большевицький переворот у столиці вже злібералізованої Росії 1917 року, довершений після того, як ліберальні кола повалили царат всупереч марксистським догмам і передріканням. Успішний комуністичний переворот антидемократичного характеру надав марксистській ідеології прикмет деякої правдоподібности.

Але щойно технологічні успіхи в космосі (які досягнуто б так чи інакше внаслідок велетенського зосередження людських і матеріяльних ресурсів тієї по суті російської великодержави) надали цій ідеології прикмет правильности в очах інтелектуалів англо-американського світу.

Можна дивуватися: яким чином традиційно прагматичне суспільство, що знало ціну тільки часові, грошам і конкретним здобуткам, могло піддатися ідеології, що її на ділі відкинула кожна національність, ощасливлена її благами — з Росії почавши, через Білорусь, Україну, Польщу, Румунію, Угорщину, Альбанію, Кубу та на Китаї скінчивши. Всюди там цю ідеологію збережено тільки на словах, але народні маси нею не живуть. Єдине пояснення: „Марксизм — опіюм інтелектуалів", бо це інтелектуали найчастіше підтримують олігархію, яка своє володіння в країні мотивує саме тією ідеологією.

Ще можна дивуватися, чому інтелектуали — люди, що якоюсь мірою проживають в світі „чистої науки", найчастіше є пропаґаторами філософії лицемірства. Адже ця філософія пропагує безкорисливість екстремного характеру, а на ділі створює нову клясу вельмож — паразитів на організмі народу. Ввести цю філософію в якійсь країні можна тільки з допомогою насильства над громадянами тієї країни. Здійснювати основні тези цієї філософії в житті будь-якого суспільства можна лише ціною смертей і терпінь мільйонів людей, що їх т. зв. історія людства вже так чи інакше скривдила більше, як будь-кого іншого в світі.

Дослідники пояснюють це явище слабкістю характеру інтелектуалів різних епох і різних національностей. Інтелектуали в глибині своїх душ леліють інколи непереможне прагнення: стати при кермі суспільства чи країни або принаймні безпосередньо впливати на рішення тих, які керують країною. Інтелектуали приховують це бажання, бо знають, що їхнім завданням є обстоювати наукову, об'єктивну правду і не вступати в компромісові домовлення в жадній галузі. Однак, для багатьох з-поміж них спокуса влади надто велика. Коли відкриється можливість формувати долю народних мас із центрів влади, тоді мало є таких інтелектуалів, які б оперлися спокусі і не пішли на компроміс. Таких гідних інтелектуалів, як Ів. Франко, Ортеґа і Ґассет, Сахаров, Медведєв чи останньо Л. Плющ на світі завжди мало.

Поява прошарку інтеліґенції — суто російського явища з другої половини XIX століття! — особливо розводнила принципи поведінки інтелектуалів. Пролетарський рух у межах царської Росії був рухом переважно не пролетарів, а інтелектуалів, що втратили живий зв'язок з ґрунтом свого походження — з дворянством, селянством і навіть робітництвом. Якоюсь мірою вони недарма звали себе інтернаціоналістами. Як людей без коріння, в суцільну групу їх об'єднало саме те непереможне прагнення посісти владу. Як тільки влада у напівзруйнованій російській імперії опинилась „на вулиці" (згідно з крилатим висловом Леніна), вони підняли її і вже ніколи не випустили із своїх рук, хоча завжди твердили, що боролися за володіння народу і за передачу влади виборним речникам народних інтересів.

Всупереч ідеалізованим поглядам багатьох українців на інтелектуальний прошарок у країнах Західньої Европи та Північної Америки, інтелектуали й інтеліґенти в тому світі мало різняться від інтелектуалів Східньої Европи. Тому й результати подібні, хоч і як нам тяжко це визнати.

(Далі буде)

Д-р Лев Рубінґер переобраний на голову ОбВУА в Рочестері

7-го квітня у залі „Самопомочі", відбулися річні загальні збори ОбВУА. Їх відкрив голова ОбВУА д-р Лев Рубінґер, привітавши членів. На голову зборів вибрано одноголосно д-ра Лева Рубінґера, а на секретаря Н. Бабія, голова зборів проголосив порядок дня, який прийнято одноголосно.

Д-р Лев Рубінґер склав звіт з діяльности Управи, Н. Бабій звітував з діловодства, фін. референт П. Яріш — касовий звіт.

Після дискусії над звітами та вислухання звіту Контрольної комісії, на її пропозицію Управі одноголосно уділено абсолюторію.

До складу нової Управи ОбВУА вибрано: д-р Лев Рубінґер — голова, Роман Пристай — заступник голови, Н. Бабій — секретар, П. Яріш — фінансовий референт, Кольцьо Володимир, Теодор Бабюк, — Контрольна комісія, д-р Капітан Дмитро, Максимів Дмитро — Товариський Суд.

На делеґата до УККА обрано д-ра Лева Рубінґера. Після заплянування праці на майбутнє та вичерпання денного порядку, голова закрив загальні збори.

Н. Б.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Вівторок, 22 травня 1973

У КЕМДЕН, НЮ ДЖЕРЗІ лава присяжних звільнила від вини 17 підсудних, які були суджені за вломлення до федерального будинку та за знищення документів покликання до війська, хоч підсудні признаються до вини. Вломлення й знищення цих документів були заподіяні групою антивоєнних активістів у 1971-му році. Їх зловили на гарячому вчинку агенти Еф-Бі-Ай, які були попереджені одним донощиком. Звільнення 17 підсудних було базоване на тому, що, мовляв, Уряд поступив нелегально, вживаючи свого донощика в ролі провокатора, без помочі якого антивоєнні активісти не змогли б ввійти до федерального будинку. Сподіваються, що на цій підставі буде звільнено ще 11 підсудних, які були переловлені в той самий час, але суджені окремо від тепер звільнених 17 осіб.

ВОДИ РІКИ МІССІССІПІ ВПАЛИ на дві-десятих стопи, але сподіваються, що рівень ріки повернеться до нормального стану щойно в місяці червні, або й пізніше. Протягом останніх кількох тижнів виливи Міссіссіпі спричинювали велику шкоду на всій своїй довжині.

ПРОТЯГОМ НАСТУПНИХ ТРЬОХ РОКІВ заробітна платня текстильних робітників Ню Йорку та Ню Джерзі підвищиться на 20 відсотків. Ця підвишка прийшло після того, як текстильні робітники ратифікували новий контракт і повернулися на роботу після одностижневого страйку.

ПРЕДСТАВНИК УРЯДУ БОЛІВІЇ заявив, що полковник Андрес Селіч Чоп, комендант військової патрулі, яка в 1967-му році вбила кубінського революціонера Ернеста Че Гевару, помер внаслідок побиття поліцією, а не після падіння із сходів, як спершу твердив уряд цієї південноамериканської країни. Полковник Селіч був під арештом поліції, бо його підозрівали в приналежності до підпільної групи правого напрямку, яка нібито плянувала державний переворот.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ ПРИБУВ в минулу неділю до Парижу на наради з французьким президентом Жоржом Помпіду, головно про справи Европейської Економічної Спільноти та спільну політику супроти Америки. Напередодні минулого тижня асистент президента Ніксона Генрі Кіссінджер півтори години нараджувався з президентом Помпіду у зв'язку з зустріччю Помпіду і Ричарда Ніксона під кінець цього місяця на Ісляндії.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОГО СОВЄТА СССР МИКОЛА ПІДГОРНИЙ ВІДЛЕТІВ з відвідинами до Афганістану. Тому, що Леонід Брежнєв був тоді ще на відвідинах у Західній Німеччині, то прем'єр Алексей Косигін залишився у Москві одиноким із керівної кремлівської „тройки".

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗГИНУЛО вже понад 800 осіб у 4-річній терористичній борні на релігійному й політичному тлі. Останньою жертвою був 39-річний маляр, Едвард Куген, католик, застрілений на вулиці. Підкинена бомба заподіяла знову великі матеріяльні втрати, а якийсь снайпер постріляв знову одного британського вояка.

В ЯПОНІЇ ПРОГОЛОСИЛИ, що від 1977 року віддалений на 750 миль від Токіо острів Айво Джіма стане базою морсько - летунських збройних сил Японії. Таке далеке місце обрано для тієї цілі тому, що від часу зударення над головним японським островом Гоншу двох літаків обмежено тамошні лети. Острів Айво Джіма був тереном важких американсько - японських боїв і в 1968 р. ЗСА повернули той острів Японії.

ЕСПАНСЬКІ ВЛАСТІ ПРОГОЛОСИЛИ виявлення підпільної комуністичної організації, яка відповідальна за 1-травневі заворушення в різних містах, при чому згинув був один поліцист і шість інших було ранені.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД звернувся до европейських держав і до Ізраїлю з просьбою, щоб тамошні поліційні апарати допомогли виявити міжнародну змову на сіяння заколоту в Італії. У Міляно арештовано одного анархіста, який кинув бомбу, що вбила одну жінку й поранила 45 інших осіб, та у Венеції арештовано одного араба-терориста. Зізнання тих осіб закріпили поліцію у переконанні, що йдеться про міжнародну змову.

СОЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД В АВСТРАЛІЇ ПОТЕРПІВ невдачу: в автономному стейті Вікторія відбулися вибори, які виявили упадок впливів керівної Партії праці та зріст голосів правої Ліберальної партії, яка закріпила свою більшість у місцевому парляменті.

ДО СТОЛИЦІ КАМБОДЖЕ ПНОМПЕНЮ ПРИБУВ уже 7-ий з черги корабельний конвой по ріці Меконг. Останній з них складався з 6-ох танкерів і одної баржі, що привезла амуніцію. Один танкер подорозі загорівся від комуністичних знарядів і його залишили, — на другому залога зуміла погасити вогонь і він доплив до цілі. Ніяких втрат в людях не було. Комуністи з обох берегів Меконгу обстрілюють ті конвої, а американське летунство бомбардує комуністичні засідки.

В ІНДІЙСЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ БІГАРІ ЗГИНУЛО у самосудах 10 осіб, що їх вбила юрба, схвильована поголосками про існуючу в тій провінції банду, що схоплює і вбиває дітей та відрубує голови дорослим. Ті алярмуючі поголоски розійшлись після того, як знайдено в одній могилі лобини 5-тero дітей. Місцеві власті запевняють, що вони не відкрили слідів існування якоїсь подібної злочинної банди.

Пластовий табір „Стежки культури" в Канаді

Перший цього роду пластовий табір в Канаді (у ЗСА таких вже було п'ять), відбудеться на „Пластовій Січі" біля Торонта від 18 до 31-го серпня ц.р. Ціллю його є поглиблення знання таборовиків в ділянках культури і мистецтва. Вперше можуть брати у ньому участь також члени хлопчих уладів.

Досі ці табори відбувалися на „Вовчій Тропі" коло Іст Четгем, Н.Й. Цього року Канада гостюватиме у себе молодь, яка хоче пізнати культуру свого народу та безпосередніх її носіїв. Згадаємо тут декого з прелегентів, які вже дали згоду прибути на табір „Стежки культури" (по азбуці): Ю. Войчишин, Люба Жук, Радослав Жук, І. Коляска, д-р О. Копач, Х. Кудрик, З. Лавришин, Мирон Левицький, Ірина Ш. Мороз, Галина Новаківська, Ліда Палій, Улас Самчук, Оксана Б. Соколик д-р Б. Стебельський, проф. В. Янішевський. Одноднівку доможе видати І. Макарик, танці будуть під проводом О. Ткачук, вишивання за інструкціями пані Турко.

Таборовиків чекає мандрівка до Гамільтону, де відвідають телевізійних канал 11 і бачитимуть процес продукції з поясненнями п. Ольхового. Відвідають Ніяґару з її фестивалем Бернарда Шо та виставкою образів маестра Курилика. В Стратфорді побуватимуть на виставах п'єс Гоголя і Шекспіра.

Зголошуватись, подаючи пл. ступінь пл. приналежність, клясу в Школі Українознавства, разом з завдатком $20.00, до: Oksana Sokolyk, 50 Delaware Avenue, Toronto,Ont. M6H-2S7, Canada. Оплата за табір $100.00. Число учасників обмежене.

(*хрп*)

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО 50-РІЧЧЯ СССР ПЕРЕДАНО БІБЛІОТЕЦІ ОН

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Колекція книг бібліотеки Об'єднаних націй збільшилася дарами Москви, на який склалися публікації, що появилися в СССР з приводу відзначуваного 50-річчя з дня утворення СССР. Частина переданих публікацій є перекладена на англійську мову.

БЛАЖЕННІШИЙ ПЕРВОІЄРАРХ ЙОСИФ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

рярше"! на платформу перед Божим храмом. У процесії діти засипали живими квітами дорогу Первоієрархові, привітавши його китицями квітів перед самим Божим храмом, де святителя привітали традиційним звичаєм хлібом і сіллю головний радний парафіяльної Ради д-р О. Фаріон і голова Сестрицтва мгр О. Городиловська.

Перший парох митрополичий радник о. П. Джулинський передав символічний ключ до Божого храму. Перед молитовною частиною посадник Чикаго Ричард Дейлі виголосив промову, привітавши голову Української Католицької Церкви Кардинала Йосифа, висловився з великим признанням для українців за збагачення Чикаґа ще одною архітектонічно оригінальною українською святинею. Особливо зворушливо привітальну промову на честь Первоієрарха виголосив протопресвітер о. Федір Білецький, настоятель православного собору, в якому вперше в історії наших „Церков сталася унікальна подія, що православні українці в потребі послужили українцям католикам і відкрили двері своєї святині — та ось вже майже 5 років, як ми разом молимось в одному храмі і перед одним престолом, прославляли Бога".

Після молебня і в церемонії посвячення храму Блаженніший Первоієрарх у довшій промові між ін. висловив признання парафіянам за щедру жертвенність на будову посвяченого Божого храму, на славу Бога, чим вони виявили велике прив'язання до Української Церкви і безмежну любов до свого народу. Дякуючи православним братам за любов та поміч своїм братам по вірі і по крові українцям католикам, закликав до праці за поєднання.

Многоліттями і церковним гімном „Боже Великий" закінчено ці історично рідкісні врочистості посвячення Божого храму, при чому просвічувало здійснюване на практиці гасло „За єдність Церкви і народу", що його за нашим Первоієрархом проповідує і реалізує парафія св. Володимира й Ольги.

Всі на Маніфестацію Скорботи у Вашингтоні

Управа відділу Т-ва за Патріярхат УКЦ у Філядельфії закликає своє членство та всіх українських громадян Філядельфії й околиці взяти масову участь у Жалобній Маніфестації у Вашингтоні, яка відбудеться в суботу 26-го травня ц. р. о 2-ій год. по полудні коло пам'ятника Шевченкові, для відзначення 40-ої річниці голоду в Україні, що його зорганізувала безбожницька Москва в 1932-33 році. Зголошення на автобуси можна полагодити в кредитівці „Орюл", „Космос", п. Мищишин, Лукасевичів, та в Горожанськім Клюбі при Френклін вул. Кошти переїзду в обидві сторони 6.00 дол. від особи. Виїзд з Філядельфії 26-го травня ц. р. о год. 8.15 рано.

З'їзд українських письменників Канади...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

становищем, в якому тепер находиться Україна. В цій сесії з короткою промовою виступить голова Канадського „Слова", а далі д-р Мануйло Лупул з доповіддю „Збереження української мови й культури в Канаді", Ольга Войценко з доповіддю „Бовдлеризація української літератури колись і тепер", д-р С. Дж. Еннс з доповіддю „Навчання французької мови в англійській Канаді", а врешті відомий канадський учений-славіст і великий приятель українців, д-р В. Кірконнел, який виголосить доповідь п.з. „Українські автори під канадським небом". По полудні того ж дня Василь С. Левицький проведе другу сесію, в якій візьмуть участь такі доповідачі: Іван Боднарчук говоритиме на тему „До проблеми української літератури для дітей", д-р Яр Славутич — про „75-річчя української поезії в Канаді", д-р Олег Зуєвський про „Українську еміграційну літературу як університетський курс" та д-р Ярослав Рудницький „Про нашу літературну дійсність". В год. 8-ій вечора відбудеться бенкет, головним промовцем на якому буде д-р Джеймс Мек Грегор, автор книжки про українське поселення в Алберті „Вільні землі". А 3-го червня в 10-ій год. ранку відбудеться кінцева точка з'їзду, загальні збори канадського „Слова".

Координація суспільної допомоги

Координаційна Рада Суспільної Служби старається упорядкувати суспільну допомогу численних українських допомогових організацій. Досі вона вспіла об'єднати 15 організацій: ЗУАДК, Т-во „Самопоміч", Суспільну Службу Комбатантів, Союз Українок, Золотий Хрест, Об'єднання Жінок ООЧСУ, Пласт, СУМА, ОДУМ, ОДВУ, ООЧСУ та братські союзи УНС, „Провидіння", УРС і УНП.

10-го березня ц. р. відбулося засідання КРСС у Філядельфії, що в ньому взяли участь: д-р Т. Савицька, Ст. Мазурок, д-р М. Ценко, д-р І. Скальчук, проф. Ол. Татомир, інж. Р. Кравців і представники Екзекутиви Ради СС д-р В. Галан і дир. І. Поритко.

На порядку нарад було основне розглянення пляну праці, предложеного головою КРСС д-р Т. Савицькою на попередньому засіданні, та його практичне проведення в життя.

У звіті д-р Т. Савицька звернула увагу на регулювання допомог, приєднання до співпраці церковних організацій, відкриття Бюр Суспільної Опіки та включення якнайбільше охочих до праці. Згідно з рішенням Загальних Зборів члени організації повинні негайно вплатити $25.00 річної вкладки, щоб уможливити діяльність Координаційної Ради. Голова обіцяла вкороті зладити детальну програму праці.

Дир. І. Поритко звітував про організаційний стан КРСС. Заявив, що тільки 7 організацій предложили звіти з суспільної допомоги і тільки вони делегували представників на засідання Ради. Решта організацій мусить зрозуміти, що лише спільними силами зумієм як слід наладнати Суспільну Службу.

Проф. Ол. Татомир повідомив, що в українській діяспорі діє вже 6 Бюр Українських Подруж і вони як допомогові установи всеціло включилися в Суспільну Службу. Побажано, щоб для кращої інформації громадянства наша преса свобачно поміщувала всі звіти та комунікати КРСС.

У дискусії забирали голос всі приявні. Д-р В. Галан звернув увагу, що праця КРСС буде тільки тоді успішною, коли нав'яжеться тісний контакт з церквами. На внесок д-ра І. Скальчука, щоб краще координувати суспільну допомогу, зробиться дві центральні картотеки: жертводавців і потребуючих.

До нав'язання співпраці з церковними організаціями вибрано комісію з 6-ох осіб, яка приготовить відповідний меморіял та відвідає наших митрополитів.

Чергове засідання заплановано на початок травня.

Прес. Референтура КРСС.

СТЕПАН САМБОЙ КАНДИДУЄ ДО МІСЬКОЇ РАДИ ДЖЕКСОН ГАЙТС

Джексон Гайтс, Н. Й. — У демократичних правиборах до міської ради Джексон Гайтс, Ню Йорк, кандидує Степан Самбой, син українських емігрантів, який живе в цьому районі, беручи активну участь в місцевому житті. Степан Самбой є членом місцевої Української Католицької Церкви. Особлива ділянка його зацікавлення — це справа виховання молоді, і справи шкільництва та освіти в загальному. Правибори відбудуться 4 червня 1973 року.

Л. ЛУЦЕНКО ТА Б. ВИШАТИЦЬКИЙ КАНДИДУЮТЬ В НЮАРКУ

Нюарк. — Д-р Л. Луценко та Б. Вишатицький, відомі місцеві громадяни, кандидують до громадських урядів у правиборах 5 червня. Д-р Л. Луценко кандидує до стейтової леґіслятури в Ню Джерзі, а інж. Б. Вишатицький на повітового служдовця повіту Ессекс. Українці Нюарку, Ірвінґтону, Вайлсбургу та Савт Оранж повинні підтримати ці дві кандидатури.

РОКЕФЕЛЛЕР ВИМАГАЄ 100 ДОДАТКОВИХ СУДДІВ

Губернатор Ню Йорку Нельсон Рокефеллер передав стейтовій леґіслятурі законопроєкт, в якому пропонує назначити 100 додаткових суддів, створити ряд нових кримінальних судів та поширити діяльність Комісії для контролі наркотиків. Ці заходи мали б підсилити боротьбу проти продажу нелегальних наркотиків.

На нашій...

СТОРІЧЧЯ ВІД ДНЯ СМЕРТИ РУДАНСЬКОГО

Київ.—7 травня в київському Будинку літераторів відбувся вечір, присвячений пам'яті видатного поета і майстра українського гумору Степана Руданського з приводу сторіччя від дня його смерти 4 травня 1873 року. Доповідь про життєвий і творчий шлях поета виголосив І. Пільгук. Громадські збори в пошану Степана Руданського відбулися в рідному селі поета Хомутинці, Вінницької области, а також були влаштовані літературні вечори, читацькі конференції та були організовані виставки в бібліотеках міст та сіл Вінниччини.

В КИЄВІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ДЕКАДА ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ КНИЖКИ

Київ.—8 травня в київській книгарні „Дружба" розпочалася Декада чехословацької книжки. Декаду відкрив заступник голови Державного комітету Ради міністрів УССР у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі Г. Шаблій. У своїй промові він м. ін. відзначив, що в Україні видано за останнє 50-річчя 194 назви літератури Чехії та Словаччини загальним тиражем 8,7 млн. примірників. На відкритті виставки був присутній генеральний консул Чехословаччини в Києві Ян Приганці.

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР ЛІКАРІВ В УКРАЇНІ

Хмельницький, — 14 травня тут закінчився п'ятиденний семінар слухачів діючих в СССР міжнародних курсів Всесвітньої організації охорони здоров'я. В семінарі взяли участь лікарі з Болгарії, Угорщини, Польщі, Монголії, Судану та з окремих совєтських республік.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГАРАСИМ РОЛЕНКО, член УНС Відд. 94 ім. М. Шашкевича в Детройті, Міч., помер 24 грудня 1972 р. на 78 р. ж. Полишив у смутку дружину Розу. Похорон відбувся 27 грудня м. р. на цвинтарі Mt. Alevey в Детройті, Міч.
Вічна Йому Пам'ять!
Р. Татарський, секр.

МАРІЯ ПОЛЬОВА — членка УНС Відд. 114 Б-ва св. Володимира в Чикаго, Ілл., померла 1 січня ц. р. на 75 р. ж. Нар. в Бурштині, Україна і стала членкою УНС 1937 р. Полишила в смутку мужа Михайла, дочку Анну, 2 внуків. Похорон відбувся 4 січня 1973 р. на цвинтарі Elmwood, River Grove, Ill.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ЕВДОКІЯ БАРНИЧ, членка УНС Відд. 5 Б-ва св. о. Миколая в Асторії, Н. Й., померла 9 січня 1973 р. на 79 р. ж. Нар. в с. Голешів, р-н Жидачів і стала членкою УНС в 1934 р. Полишила в смутку 5 доньок: Марію, Анну, Нетлі, Катерину, Софію, 2 синів: Гаррі і Олександра, 32 внуків. Похорон відбувся 12 січня 1973 р. на цвинтарі Holy Rood, Westbury, N.Y.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Хомичук, секр.

ВІЛЬМА ЯРЕМЧУК, членка УНС Відд. 83 ім. І. Франка у Філядельфії, Па., померла 18 листопада 1972 р. на 73 р. ж. Нар. в Черніцях на Буковині і стала членкою УНС в 1950 р. Полишила в смутку доньку Антоніну, 3 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 24 листопада 1972 р. на цвинтарі Oakland, Philadelphia, Pa.
Вічна Їй Пам'ять!
А. Кушнір, секр.

КАТЕРИНА ПУХІР, членка УНС Відд. 333 С-ва св. Анни в Berwick, Pa., померла 9-го грудня 1972 р. на 74 р. ж. Стала членкою УНС в 1925 р. Полишила в смутку доньку Ольгу і сина Івана. Похорон відбувся 12 грудня 1972 р. на цвинтарі в Бервік, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Боберський, секр.

АНТІН МАРКОВИЧ — член УНС Відд. 142 Б-ва св. Михаїла в Елізабет, Н. Дж., помер 15 січня ц. р. на 60 р. ж. Нар. в с. Чорнорізи, Україні і став членом УНС в 1952 році. Полишив у смутку сина, доньку, братів і сестер. Похорон відбувся на цвинтарі Rosendale, Linden, N.J.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Маркович, секр.

ВОЛОДИМИР БЕЗУПКО — член УНС Відд. 127 Б-ва св. Миколая в Боффало, Н. Й., помер 10 січня 1973 р. на 73 р. ж. Нар. в Станиславові і став членом УНС в 1963 р. Полишив у смутку дружину Софію, братів і сестер та родину. Похорон відбувся 13-го січня 1973 р. на цвинтарі Кальварія в Chechtowaga, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Марія Гарапус, секр.

АННА ВОЛЧАНСЬКА, членка УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 15 січня 1973 р. на 79 р. ж. Нар. в с. Вовче, пов. Турка і стала членкою УНС в 1951 р. Полишила в смутку сина Михайла, доньку Анну та внуку. Похорон відбувся на цвинтарі св. о. Миколая в Leyden Township, Ill.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Семків, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6936. Тарзан вживає проти Козенку козенкуву зброю

Ото ж, Козенку, ти привіз до Африки новий злощий кріс, який дає тобі можність паралізувати інших людей! Ти вколов мене ним, коли я не знав, що сталося — коли я стояв по твоїй бозі! Я цікавий побачити, як це діє!

Не скеровуй його проти мене, Тарзане! Цей кріс наладований!
Тарзане! Я знепритомнію за кілька секунд! Не дозволь їм вбити мене, коли я спатиму! Я скажу тобі... все!